

TMMOB ve MESLEKİ DENETİM

EMO Basın- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Mesleki Denetim Uygulamaları Çalışma Grubu tarafından hazırlanan, “TMMOB ve Mesleki Denetim” raporu Ekim 2013 tarihinde yayımlandı. Meslek odalarının meslek disiplinleri ile kamusal hizmet ve kamusal mesleki denetim esaslı örgütlülüklerinin şekli yapılaraya dönüştürülerek etkisiz hale getirilmeye çalışıldığı vurgulanan raporda, mesleki denetim tüm yönleri ile anlatılıyor.

Raporun girişinde, 644 ve 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kurulması ve o günden bugüne çıkartılan torba kanunlarda yer verilen, İmar ve Yapı Denetim Kanunlarındaki değişiklikler ile bu kanunların ikincil mevzuatında yapılan düzenlemelerle, sistematik bir biçimde başta TMMOB olmak üzere meslek odalarının hedef alındığına işaret ediliyor. Yetkilerin budanarak, üye ile bağların kopartılmaya çalışıldığına işaret edilen giriş yazısında, “Yapılan bu düzenlemeler ile paralel olarak sistematik bir dezenformasyon süreci işletilmekte, üye-oda ilişkisini kesmenin yolu olarak görülen mesleki denetim uygulaması bilinçli bir şekilde ‘vize- onay’ şeklinde adlandırılarak kullanılmakta; bu kavram üzerinden siyasi bir söylem geliştirilmeye çalışılmaktadır” deniliyor.

Raporun giriş yazısında Türkiye’de, neoliberal yaklaşımlar ile şekillenen, egemen olan sermaye birikim politikalarının, 2B ile kamu arazileri ve kentsel dönüşüm süreçlerinin, tüm ülke sathının imara açılması gibi rant temelli politikaların mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerini doğrudan olumsuz etkilediğine işaret ediliyor. Mesleki düzlemde bilim, teknoloji, Ar-Ge, inovasyon, sanayi, enerji, çevre ve kentleşme politikalarının dinamik gücü olması gereken mühendis, mimar, şehir plancılarının AKP iktidarı tarafından ikinci plana itilerek, bazı alanlarda yetkilerinin uluslararası sermaye kuruluşlarına devredildiği, bazı alanlarda ise neredeyse ortadan kaldırıldığına kaydedildiği raporun girişinde, “Ar-Ge faaliyetleri ile mühendislik arasındaki bağ unutulmuş; mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı hizmetlerinin ana sektörleri kamusal fayda anlayışından çıkarılıp serbestleştirme, özelleştirme, ticarileştirmenin arpalıkları haline getirilmiş; kentler ranta göre şekillendirilmiş ve plansızlık egemen kılınmıştır. Bu süreçte meslek odalarının meslek disiplinleri ile kamusal hizmet ve kamusal mesleki denetim esaslı örgütlülüklerinin şekli yapılaraya dönüştürülerek etkisiz hale getirilmesi amaçlanmaktadır” ifadesi yer alıyor.

Raporda giriş yazısında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından taslak metinleri hazırlanan ve görüş alınmak için odalara gönderilen “Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı” ile yasalaşan “İmar Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair

Kanun” incelendiğinde, meslek mensuplarının serbest ve bağımsız mesleki faaliyet yürütmeleri koşulunun ortadan kaldırıldığına altı çiziliyor. Yeni kanun düzenlemeleri ile mevcut yapı denetim şirketlerinin yerine teknik müşavirlik kuruluşu adı altında şirketlerin kurulmasının öngörüldüğü ve bu şirketlere halen (Serbest Mühendislik, Mimarlık ve Müşavirlik) SMM üyelerin yaptıkları tüm serbest mühendislik hizmetlerini yapabilme yetkisinin tanındığı kaydedilen raporun girişinde, kentsel dönüşüm adı altında yoğun yıkım ve yapılaşma faaliyetlerinin önünün açıldığına dikkat çekilerek, şu değerlendirmelere yer veriliyor:

“Odaların yetki belgelerinin geçersiz kılınması gibi TMMOB ve odalarına yönelik saldırılar ile yabancı sermaye şirketlerinin önünü açan açıklama ve düzenlemeler, bu büyük rant yaratımının küresel hedefleri olduğunu göstermektedir. Bu yoğun yapılaşma faaliyetlerinin yerli-yabancı sermaye şirketleri tarafından üstlenilmesi amaçlanmaktadır. Böylece mevcut SMM belgeli meslek mensupları, kendi ülkesindeki yapılaşma sürecinin dışına itilecektir. Bu nedenle çeşitli ülkelerin sermaye gruplarının ülkemize getirilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Yapılaşma amacıyla ülkemize gelecek olan bu sermayenin, kendi mühendislik kadrolarıyla birlikte geleceği ve bu yapılaşma sürecinden ülkemiz mimar ve mühendislerine pay düşmeyeceği açıktır. Böyle bir sürecin en önemli sorunlarından biri ise yabancı mimarlık ve mühendislik bürolarının ülkemizde kalıcı olarak faaliyet gösterecek olmalarıdır. Dolayısıyla daha şimdiden sermaye şirketleri eliyle mühendislik faaliyetleri yürütmenin önü açılmakta, sektör yerli-yabancı sermaye kuruluşlarına açılmak istenmektedir. Kentsel dönüşüm sürecinin on yıllarca sürmesinin planlanması karşısında, mühendislik ve mimarlık faaliyetlerinin bu sermaye şirketleri üzerinden yapılması kural haline gelecek, kendi adına ya da küçük sermayelerle kurulan şirketlerle gerçekleştirilen faaliyetler sona erecektir.”

Raporda, “TMMOB Yasası’nda Birliğin Amaçları, TMMOB’nin Temel İlkeleri ve Çalışma Anlayışı, TMMOB Mesleki Denetim Uygulamaları Tarihçesi, Mesleki Denetim Nedir?, Neden Mesleki Denetim?, İdare Meslek Odası Kavramlarının Anayasal Tanımı ve İlişkisi, Mesleki Denetime Neden Karşı Çıkılmaktadır?, Sermaye-Bakanlık-YÖK Kısacasında Mesleğin Geldiği Nokta, Mesleki Denetim Uygulamasının Yasaklanması Karşısında Doğacak Kamu Zararları Nelerdir?, Kimlerin Hakkı İhlal Edilmektedir?” başlıkları yer alıyor. ■